

EUROOPA KOHTU OTSUS

6. mai 1980*

[...]

Kohtuasjas 102/79,

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: õigusnõunikud Rolf Wägenbauer ja Auke Haagsma, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis, c/o õigusnõunik Mario Cervino, Jean Monnet' hoone, Kirchberg,

hageja,

versus

Belgia Kuningriik, esindajad: välisasjade, väliskaubanduse ja arengukoostöö ministeeriumi (Ministère des Affaires Etrangères, du Commerce Extérieur et de la Coopération au Développement) direktor Robert Hoebaer, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis, Belgia suursaatkond,

kostja,

mille esemeks on hagi selle tuvastamiseks, et Belgia Kuningriik ei ole täitnud EMÜ asutamislepingust tulenevat kohustust, jättes ettenähtud aja jooksul jõustamata õigusnormid ja haldusmeetmed, mis on vajalikud mootorsõidukeid ja põllumajandus- või metsanduslikke traktoreid käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamist käsitleva 12 nõukogu direktiivi täitmiseks,

EUROOPA KOHUS,

koosseisus: president H. Kutscher, kodade esimehed A. O'Keefe ja A. Touffait, kohtunikud J. Mertens de Wilmars, P. Pescatore, Lord Mackenzie Stuart, G. Bosco, T. Koopmans ja O. Due,

kohtujurist: G. Reischl,

kohtusekretär: A. Van Houtte,

on teinud järgmise

otsuse

* Kohtumenetluse keel: hollandi.

[...]

Põhjendused

1. Komisjon esitas EMÜ asutamislepingu artikli 169 alusel 25. juunil 1979. aastal hagiavalduse, paludes tuvastada, et Belgia Kuningriik ei olnud täitnud oma asutamislepingust tulenevaid kohustusi, kuna ta ei ole võtnud ettenähtud ajavahemiku jooksul meetmeid, mis on vajalikud nõukogu direktiivide 70/221, 70/387, 74/60 ja 74/483 mootorsõidukeid käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (*EÜT L 76, 6.4.1970, lk 23–24; EÜT eestikeelne eriväljaanne 13/001, lk 86; EÜT L 176, 10.8.1970, lk 5–11; EÜT eestikeelne eriväljaanne 13/001, lk 96; EÜT L 38, 11.2.1974, lk 2–21; EÜT eestikeelne eriväljaanne 13/002, lk 29 ja EÜT L 266, 2.10.1974, lk 4–13; EÜT eestikeelne eriväljaanne 13/002, lk 137*) ning nõukogu direktiivide 74/150, 74/151, 74/152, 74/346, 74/347, 75/321, 75/322 ja 75/323 põllumajandus- või metsanduslikke traktoreid käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (EÜT 1974, L 84, lk 10, 25 ja 33; L 191, lk 1 ja 5; 1975, L 147, lk 24, 28 ja 38) täitmiseks.

2. Kõik nimetatud direktiivid võeti vastu EMÜ asutamislepingu artikli 100 põhjal, mis käsitleb liikmesriikide niisuguste õigusnormide- ja haldusmeetmete ühtlustamist, mis otseselt mõjutavad ühisturu rajamist või toimimist. Esimene nimetatud direktiivide seeria võeti vastu nõukogu 6. veebruari 1970. aasta direktiivi 70/156 liikmesriikide mootorsõidukite tüübikinnitusega seotud õigusaktide ühtlustamise kohta (*EÜT L 42, 23.2.1970, lk 1–15; EÜT eestikeelne eriväljaanne 13/001, lk 44*) alusel; teine direktiivide seeria võeti vastu nõukogu 4. märtsi 1974. aasta direktiivi 74/150 põllutraktorite tüübikinnitust käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta alusel, mida väidetavalt ei ole samuti rakendatud.

3. Kõnealused direktiivid kehtestavad rakendamiseks tähtajad – tavaliselt 18 kuud, mille lõpukuupäevad varieeruvad 24. septembrist 1971 kuni 22. novembrini 1976. Selle üle ei vaielda, et Belgia ei ole nimetatud perioodide jooksul võtnud ühtegi meetet direktiivide rakendamiseks. Belgia valitsus leiab, et ta ei ole siiski oma asutamislepingust tulenevaid kohustusi täitmata jätnud. Ta esitab selle toetuseks kahte liiki väiteid.

4. Esiteks väidab kostja valitsus, et direktiivide eesmärk, s.t teatavate tõkete kõrvaldamine ühendusesiseselt kaubanduselt, on Belgias täielikult saavutatud haldustavade abil; kuna Belgia nõuded selles valdkonnas on vähem ranged kui ühenduse eeskirjad, ei ole tõkkeid neile eeskirjadele vastavate sõidukite ja traktorite impordile.

5. Belgia valitsus arvab, et direktiivide rakendamise selline käsitus on täielikult kooskõlas artikli 189 nõuetega, mille kolmas lõik jätab direktiivi rakendamise osas liikmesriikidele “vormi ja meetodite valiku”. Direktiivide jõustamisel kasutatud seadusandlikud menetlused erinevad seega iga juhtumi puhul ning võivad sisaldada “kõike seadusest kuni lihtsa ametkondliku märgukirjani”.

6. Belgia valitsus väidab veel, et kõnealused direktiivid kuuluvad kahtlemata “vahetult kohaldatavate” sätete kategooriasse: nõukogu kehtestatud eeskirjad on selged ja täpsed ning neis ei jäeta liikmesriikidele mingit kaalutlusõigust eeskirjade rakendamise tehniliste

meetodite osas. Neid asjaolusid arvesse võttes algatas Belgia valitsus hiljem üksnes õiguskindluse tagamiseks komisjoni survele seadusandlikud menetlused kõnealuste direktiivide rakendamiseks, kuid neid ei ole veel lõpetatud.

7. Neis Belgia valitsuse väidetes nõutakse selle ümbersõnastamist, milline on ühelt poolt liikmesriikidele artikli 189 kolmandas lõigus pandud kohustuse ning teiselt poolt neile vormi ja meetodite valiku osas antud vabaduse kasutamise ulatus, pidades silmas kõnealuste direktiivide eesmärki.

8. Konkreetsete direktiivide, mille rakendamata jätmises Belgia riiki süüdistatakse, võeti vastu kahe raamdirektiivi põhjal: eespool nimetatud direktiivid 70/156 ja 74/150, mis käsitlevad liikmesriikide õigusaktide ühtlustamist kõnealuses valdkonnas, millest traktoreid käsitlev raamdirektiiv ise ongi hagi esemeks. Mõlema raamdirektiivi preambulis juhitakse tähelepanu sellele, et liikmesriikide poolt kõnealuses valdkonnas kohaldatavad erinevad tehnilised nõuded takistavad ühendusesisest kaubandust (esimene põhjendus). Nende takistuste kõrvaldamiseks näevad direktiivid erinevate sõidukitüüpide suhtes ette "EMÜ tüübikinnitusmenetluse", mis jõustatakse igale sõidukile "vastavustunnistuse" väljastamisega. Nimetatud sõidukeid tuleb niisiis käsitleda kõikides liikmesriikides nende õigusaktidega vastavuses olevatena (preambuli kuues ja seitsmes põhjendus). Vastavalt mõlema direktiivi artikli 7 lõikele 1 ei tohi ükski liikmesriik "ühegi uue sõiduki müügist, kasutuselevõtmisest või kasutamisest keelduda või seda keelata selle konstruktsiooni või töötamisega seotud põhjustel, kui sellel sõidukil on olemas vastavustunnistus". Vastavalt artiklile 14, mis on senini mõlemas direktiivis ühesugune, kõik otsused, mis on tehtud vastavalt direktiivile, tüübikinnitusest keeldumine või selle tühistamine, registreerimisest keeldumine või müügi või kasutamise keelamine "peavad olema detailselt selgitatud ja põhjendatud"; otsusest teatatakse asjaomasele isikule, keda samal ajal informeeritakse õiguskaitsevahenditest, mis liikmesriikides kehtivate seaduste alusel on tema käsutuses. Lõpuks mõlema direktiivi artikli 15 alusel jõustavad liikmesriigid direktiivi "täitmiseks vajalikud õigusnormid" ja edastavad komisjonile direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastu võetud "põhiliste siseriiklike õigusnormide teksti".

9. Üksteist eridirektiivi, mille rakendamata jätmises Belgia süüdistatakse, võeti vastu äsja läbivaadatud kahe ülddirektiivi alusel. Nende eesmärk on võimaldada osaliste ja erimeetmete kaudu kehtestada kahes raamdirektiivis sätestatud "EMÜ tüübikinnitusmenetlus" ning seetõttu kuuluvad need kahe nimetatud direktiivi õigussüsteemi. Iga konkreetse direktiivi lõpuartiklis on samasugune säte nagu raamdirektiivideski, milles nõutakse, et liikmesriigid võtaksid vajalikud rakendamismeetmed oma siseriikliku õiguse alusel.

10. Kõikidest neist sätetest ja neis sätestatud meetmete laadist tuleneb, et kõnealused direktiivid tuleb muuta siseriikliku õiguse säteteks, millel on sama juriidiline jõud nagu neil sätetel, mida kohaldatakse liikmesriikides mootorsõidukite või traktorite kontrolli ja tüübikinnituse suhtes. Sellest tulenevalt ei ole liikmesriik täitnud talle asutamislepingu artikli 189 kolmandas lõigus pandud kohustust, kui ta, täites kõnealustest direktiividest tulenevaid nõudeid, tugines lihtsalt olemasolevale praktikale või isegi vaid riigiasutuste sallivusele.

11. Belgia valitsuse väide kõnealuste direktiivide “valikulise” iseloomu kohta ei ole asjakohane, kuna direktiivi siduv mõju, millest liikmesriigid ei saa kõrvale kalduda, on ette nähtud kõrvaldama kõik teistest liikmesriikidest pärinevate toodete liikumisvabaduse takistused, mis võivad tekkida ühenduse eeskirjadest erinevate tehniliste eeskirjade kohaldamise tulemusena. Iga liikmesriik peaks seetõttu kohaldama kõnealuseid direktiive viisil, mis vastab täielikult direktiivides teistes liikmesriikides asutatud tootjate huvides nõutud õigusselguse ja -kindluse nõuetele. Ainult haldustavasid, mida nende laadi poolest võivad asutused muuta siis, kui nad seda soovivad, ja mida ei ole piisavalt laialdaselt avalikustatud, ei saa vaadelda seetõttu nendele liikmesriikidele, kellele direktiivid on adresseeritud, artiklis 189 pandud kohustuse nõuetekohase täitmisenä.

12. Põhjendus kõnealuste direktiivide “vahetu kohaldamise” kohta ei ole samuti vastuvõetav. Artikli 189 kolmandast lõigust tuleneb, et ühenduse direktiive tuleb rakendada liikmesriikide asjakohaste rakendusmeetmete abil. Euroopa Kohus on tunnistanud, et asjaomastel isikutel on õigus tugineda kohustused täitmata jätnud liikmesriigi vastu algatatud kohtuasjas direktiivile üksnes erijuhtudel, eriti siis, kui liikmesriik ei ole võtnud nõutud rakendamismeetmeid või on võtnud direktiiviga vastuolus olevaid meetmeid (vt selle kohta 5. aprilli 1979. aasta otsust kohtuasjas 148/78, Ratti, EKL 1979, lk 1629). See miinimumtagatis, mis artikli 189 kolmanda lõigu alusel tuleneb liikmesriikidele direktiividega pandud kohustuste siduvast laadist, ei õigusta seda, et liikmesriik jättis õigeaegselt võtmata direktiivi eesmärgi täitmiseks piisavad rakendamismeetmed. Nagu eespool mainitud, peavad nimetatud meetmed koosnema sel juhul sätetest, mis on samad nagu need sätted, mida kohaldatakse siseriiklikus õigussüsteemis nende nõuete täitmise tagamiseks, mida kahe raamdirektiivi preambulis kirjeldatakse “kohustuslikena” (vt esimene põhjendus).

13. Sellest järeldub, et Belgia valitsuse väited tuleb jätta läbi vaatamata.

14. Teiseks väidab Belgia valitsus, et ta on vahepeal alustanud õigusselguse tagamiseks menetlusi, mida on vaja direktiivide inkorporeerimiseks siseriiklikesse eeskirjadesse, kuid nende menetluste lõpuleviimine on viibinud lisaks siseriiklikele poliitilistele probleemidele juriidiliste vaidluste tõttu kohaldatava seadusandliku või reguleeriva menetluse osas.

15. Seetõttu piisab märkimisest, nagu Euroopa Kohus on korduvalt väitnud, näiteks oma 11. aprilli 1978. aasta otsuses kohtuasjas 100/77 (Euroopa Komisjon v. Itaalia Vabariik, EKL 1978, lk 879), et liikmesriik ei saa ühenduse direktiividest tulenevate kohustuste ja tähtaegade täitmata jätmise põhjendamisel toetuda oma siseriiklikele raskustele ega riigi õigussüsteemi, samuti oma põhiseadusliku süsteemi sätetele.

16. Sellisel viisil asja lahendamine on põhjendatud seda enam, et mõlema direktiivi, 6. veebruari 1970. aasta direktiivi 70/156 ja 4. märtsi 1974. aasta direktiivi 74/150 artiklis 15 sätestatakse ühtmoodi, et “liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi täitmiseks „vajalikud” õigusnormid 18 kuu jooksul alates käesoleva direktiivi teatavakstegemisest ja teatavad sellest viivitamata komisjonile”. Kuna mõlemad direktiivid on raamdirektiivid, võib sellest sättest aru saada nii, et liikmesriigid, kellele need direktiivid on adresseeritud, on kohustatud oma vastavates õigussüsteemides ette nägema abinõud, mida on vaja

selleks, et jõustada nõutavate tähtaegade jooksul erinevad direktiivid, mille eesmärk tehakse selgelt kindlaks iga kõnealuse direktiivi lisas.

17. Seepärast ei ole Belgia valitsuse väiteid kõnealuste direktiivide rakendamisel tekkinud probleemide kohta vastuvõetavad.

18. Eespool toodust järeldub, et Euroopa Kohus peab kinnitama, et Belgia Kuningriik ei ole täitnud oma kohustusi.

Kohtukulud

19. Kodukorra artikli 69 lõike 2 kohaselt on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud. Kuna hageja on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud jätta tema kanda.

Esitatud põhjendustest lähtudes,

EUROOPA KOHUS,

otsustab:

1. Belgia Kuningriik ei täitnud oma Euroopa Majandusühenduse asutamislepingust tulenevaid kohustusi, kuna ta ei jõustanud kehtestatud tähtaja jooksul järgmiste direktiivide rakendamiseks vajalikke sätteid:

- 20. märtsi 1970. aasta direktiiv 70/221/EMÜ mootorsõidukite ja nende haagiste vedelkütusepaake ja tagumisi allasõidutõkkeid käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta;

- 27. juuli 1970. aasta direktiiv 70/387/EMÜ mootorsõidukite ja nende haagiste uksi käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta;

- 17. detsembri 1973. aasta direktiiv 74/60/EMÜ mootorsõidukite sisustust käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (sõitjateruumi sisustus, välja arvatud sisemised tahavaatepeeglid, juhtseadiste paigutus, katus või lükandkatus, seljatugi ja istmete tagumised osad);

- 17. septembri 1974. aasta direktiiv 74/483/EMÜ mootorsõidukite välispinnast väljaulatuvaid osi käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta;

- 4. märtsi 1974. aasta direktiiv 74/150/EMÜ põllu- ja metsamajanduslike ratastraktorite tüübikinnitust käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta;

- 4. märtsi 1974. aasta direktiiv 74/151/EMÜ põllu- ja metsamajanduslike ratastraktorite teatavaid osi ja omadusi käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta;

- 4. märtsi 1974. aasta direktiiv 74/152/EMÜ põllu- ja metsamajanduslike ratastraktorite maksimaalset valmistajakiirust ja koormaplatvorme käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta;
- 25. juuni 1974. aasta direktiiv 74/346/EMÜ põllu- või metsamajanduslike ratastraktorite tahavaatepeegleid käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta;
- 25. juuni 1974. aasta direktiiv 74/347/EMÜ põllu- ja metsamajanduslike ratastraktorite vaatevälja ja klaasipuhasteid käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta;
- 20. mai 1975. aasta direktiiv 75/321/EMÜ põllu- või metsamajanduslike ratastraktorite roolisüsteemi käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta;
- samuti 20. mai 1975. aasta direktiiv 75/322/EMÜ põllu- või metsamajanduslikele ratastraktoritele paigaldatud sädesüütemootorite tekitatud raadiohäirete summutamist käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta;
- samuti 20. mai 1975. aasta direktiiv 75/323/EMÜ põllu- või metsamajanduslikele ratastraktoritele paigaldatud põllu- või metsamajanduses kasutatavate tööriistade, masinate või haagiste valgustus- ja valgussignaalseadmete toitepistikuid käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta.

2. Mõista kohtukulud välja Belgia Kuningriigilt.

Kutscher	O'Keefe	Touffait	Mertens de Wilmars	Pescatore
Mackenzie Stuart	Bosco	Koopmans	Due	

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 6. mail 1980. aastal Luxembourgis.

Kohtusekretär

President

A. Van Houtte
Kutscher

H.